

ULUSLARARASI MATEMATİK OLİMPİYATLARINA NASIL HAZIRLANIYORUZ?

Uluslararası Matematik Olimpiyatları'na (UMO) 1985'ten beri katılıyoruz. UMO'ya katılacak ekibe çok özel bir seçme ve hazırlık programı uygulamaktayız. Hazırlıkların amacı, genelde öğrenciye standart sayılabilecek bir lise matematik bilgisi ile, lise düzeyinin üstünde bazı problemleri çözebilecek beceriyi kazandırmaktır.

Hazırlık programı iki yıllık olarak düşünülebilir. Eğitim programımıza katılacak olan öğrenciler, bu yıla kadar, mayıs ayı içinde yapılan bir sınavla belirleniyordu. Bu sınav, başarılı olarak kabul edilen belirli sayıda liselelimizin birinci ve ikinci sınıf öğrencilerine uygulanmaktadır. Sınav, bilgi birikimini ölçmeden çok, bilgisini kullan-

SİGARA

Akciğer kanseri, nikotin bağımlılığı, mide ülseri, anfizem, vücutta kilolarca katran ve is, kronik bronşit, kalp-damar hastalıkları, kadınlarda sakat, erken, düşük doğumlar, akciğer tüberkülozu, diş hastalıkları ve kesenize zarar. İşte sigaranın faydaları.

Sigarayı yeni bırakmış bir insan olarak, bu faydaları artık daha iyi görebiliyorum. Ne yazık ki, her sabah göğsüm ağrıyarak kalkamıyorum yataktan(!). Aç karnına 2-3 tane içerek, her gün kendimi 10 000 TL zarara sokamıyorum(!). Ne acı değil mi?(!)

7 sene bu zıkm (zakkum değil) ile içli dışlı olduktan sonra son 4 aydır ağza koymamak, ilk deneme olarak bir başarı mıdır, değil midir?

Ne garip bir dünyada yaşıyoruz ki, bu zararlar bilindiği halde o kadar reklamı yapılan bu zehir yasaklanmıyor! Aksine bu kadar zararlı bilindiği halde devlet de bu işe aracı

ma yeteneğini ölçmeye yöneliktir. Başarılı görülen yaklaşık elli öğrenci, bir önceki yılda eğitim programına katılmış olan ve henüz liseyi bitirmemiş öğrencilerle birlikte, ilk hazırlık kampı yani eylül çalışmasına çağırılıyorlar. Bu çalışmada lise 1 ve lise 2 öğrencileri için ayrı iki sınıfta, yaklaşık olarak aynı olan öğretim yapılmaktadır.

İkinci seçme sınavımız aralık ayındadır. Bu sınavta eylül çalışmasına katılan öğrenciler ile daha önce herhangi bir hazırlık kampında bulunmamış olanlar katılabilmektedir. Bu ikinci sınav sonunda yaklaşık 30 öğrenci seçilmekte ve bu öğrenciler, şubat ayında 15 gün süre ile günde 8 saat çalıştırılmaktadırlar. Daha sonra Şubat çalışma kampına katılan öğrenciler arasında 6 kişilik takımımız, her biri üçer saatlik olan ve iki oturumda yapılan bir sınavla seçilmektedir. 1993 yılında Hüseyin Cahit Akın, Hasan Fehmi Ateş, Murat Atlamaz, Tamer Kahveci, Kerem Limon ve İtir Moğultay ülkemizi UMO'da temsil etme hakkını kazandılar.

Ulusal ekibimiz belirlendikten sonra mayıs ayı sonunda 10-12 günlük bir çalışma yapılmaktadır. Son çalışmamız ise, olimpiyat başlama-dan önce en az iki hafta süreli olan yoğun bir eğitimidir.

1993 yılından itibaren TÜBİTAK tarafından Ulusal Matematik Olimpiyatları düzenlenecektir. Ulusal Olimpiyatlara katılımın daha çok olmasını umduğumuz için, ilk seçimimizi Ulusal Olimpiyatın birinci aşaması ve ikinci seçimimizi, ikinci aşaması yardımıyla gerçekleştireceğiz. Ama eğitim programımızda önemli bir değişiklik olmayacak.

Son olarak, olimpiyat hazırlık çalışmalarının bir yan ürününden söz etmek istiyorum. 1992 yılından itibaren Balkan ülkeleri arasında düzenlenen Matematik Yaz Okulu'na katılmaya başladık. Eğitim programımıza çağrılan başarılı ve ulusal ekipte yer alabileceğini umduğumuz öğrencilerin TÜBİTAK'ın desteği ile bu yaz okuluna katılması sağlanmaktadır.

Oktay ÇELEBİ

olmaktadır. Büyük bir marifetmiş gibi de yazılır paketin üstüne "SİGARA SAĞLIĞA ZARARLIDIR" diye.

Senede bir kere barış çubuğuna koydukları bu otu, insanlığa bu kadar zararlı dokunacaklarını bilseler kızıldeğiriler yakar mıydı aca? Ya Kolomb alıp Avrupa'ya götürür müydü? Çiftçilerimiz alıp eker miydi bu zehiri?

Sigara, sigara, sigara. Çocukların büyük adam olma sevdası.

Özlemlerle başlayan dipsiz bir kuyu.

Ne şu metot, ne bu metot, irade. Kendimizi kandırmayalım. İnsanın içinden gelmedikten sonra tedavi neylesin?

İçilen her sigara uçuruma giden yolda atılan bir adım gibidir. Unutmayalım ki, başarıya ulaşmak kendi elimizdedir.

*Suat SERBEST
Gaziosmanpaşa / İSTANBUL*

Y E N İ MÜHABİRLERİMİZ

Mesut KARA
Öğrenci / İÇEL

ÇEVRE BİLİNCİMİZ

Ülkemizde son yıllarda olumlu yönde bir çevre bilinci oluştu. Ama şu zamana kadar yapılmalar gösteriyor ki, söylenenlerin çoğu lafta kaldı. Buna en yakın örnek kendi projem ve bunun getirdikleri.

Projemde, Mogan Gölü'nde (Gölbaşı) su kirliliğini tesbit etmek üzere zooplanktonlar üzerinde bir çalışma yapmıştım. Ve sonunda gölde ötrofikasyon oluştuğu sonucuna varmıştım. Bunu yaparken amacım, dikkatleri Ankara için oldukça önemli bir bölgeye çekmekti. Ölmeye mahkum bir doğal güzelliğin kurtarılması yolunda ilk adımı atmaktı. Projemi tamamladıktan sonra çalışmam dolayısıyla bazı davetlere katıldım. Hepsinde Mogan Gölü'nün temizlenmesinden bahsediliyordu. Ancak iki seneden beri gölde gözle görülür bir çalışma kaydedilmedi. Göl halen ötrofikasyonla kendi başına savaşıyor. Gölde halen balık yaşamıyor ve balıkçılar ümitsiz başka iş arı-

YAYIN DÜNYASI

Yeni Bir Dergi BİLİM ve FELSEFE METİNLERİ

Entelektüel kültürün iki önemli ögesi olan bilim ve felsefe konularındaki orijinal metinler üzerinde yapılan çalışmalara yer veren **Bilim ve Felsefe Metinleri**, yılda iki kez yayımlanmaktadır ve daha çok konunun uzmanları için izlenebilecek bir dergidir. **BFM**'yi A.Ü. Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Felsefe Bölümü öğretim görevlilerinden, Yrd.Doç.Dr. Recep Duran, Dr. Remzi Demir ve Araş. Gör. Hüseyin Gazi Topdemir yayınlamaktadır. Derginin ilk sayısının fiyatı 25 000 TL, ikinci sayısının fiyatı ise 80 000 TL'dir. İlgilenenler, 26 57 05 no'lu (Necip Evlice) Posta çeki hesabına 80 000 TL ya-

tırıp makbuzun fotokopisini PK. 346 Yenışehir - Ankara adresine gönderirlerse, ikinci sayı fiyatına 1. ve 2. sayıları edinebilirler. Ödemeli gönderilmez.

yorlar kendilerine. Gölün çevresinde eğlenen pek kimse yok. Kürek sporları yapılamıyor artık. Çünkü gölde sızıklar çoğalmış, sivrisinekler türemiş ve etrafa pis kokular yayılıyor.

Kısaca göl çok kötü durumda; hem de iki sene öncesinden daha kötü.

Bu yalnızca Mogan Gölü'nün öyküsü. Bir de tüm Türkiye'yi tehdit eden önemli bir sorun var. Türkiye'nin bir zamanlar cennet di-

ye anılan verimli topraklarını alıp götürən, bizi yavaş yavaş uçurumun eşiğine sürükleyen bir sorun: Erozyon. Topraklarımız yıllardır nehirlerle, yağmur sularıyla akıp gidiyor. Hiçbir önlem alınmazsa Türkiye'ye biçilen ömür 55 yıl. Eğer harekete geçilmezse yaklaşık 55 yıl sonra Türkiye çöle dönüşecek.

Halbuki çözüm çok kolay. Erozyona karşı tek silâh ormanlar. Türkiye'de bir türlü kendini kabul ettiremeyen, önemini kavrayamadığımız ağaçlar.

Çözüm bu kadar basit iken insanların yalnızca "bu yapılmalı" demesi hiçbir şeyi çözümüyor. Bu da gösteriyor ki, çevrenin önemi halen anlaşılmamış. Halen bazı kimseler, çevre kirliliği diyor. Oysa çevre kirliliği bundan çok daha fazla birşey. Çevremizin çökümüne hoş görünmesinin dışında, mikro düzeyde oluşan kirlenme, bu safhalarda meydana gelen reaksiyonlar ve bunların sebep olacağı rahatsızlıklar, insanlara anlatılmalı ve halkta oluşan çevre bilinci tamamlanmalı.

Böylece herkes çalışır ve çözümü hep birlikte ulaşırsınız.

Yeşim KURT, ODTÜ/ANKARA

YENİ ÜYELERİMİZ ve TEMSİLCİLERİMİZ

FAHRİ TEMSİLCİLER:

Haldun Karatepe, Etilik/ANKARA, Kenan Yılmaz Seçkin, Galatasaray/İSTANBUL, Yusuf Alçık, ELAZIĞ, Ali Aydın, VAN, Musa Karaduman, Bornova/İZMİR, Hasan Özcan, Çankaya/ANKARA

FAHRİ ÜYELERİMİZ:

Yusuf Kuşdal, SİVAS, Hidayet Bay, Mecitözü/ÇORUM, Erdoğan Orhan, ESKİŞEHİR, Ahmet Akman, DİYARBAKIR, Cengiz Sönmez, Balgat/ANKARA, Ahmet Akbulut, Büyükesat/ANKARA, Mehmet Şahin, Mamak/ANKARA, Ali Yılmaz, Pervari/SİİRT, Sedat Erdoğan, Çubuk/ANKARA, Songül Cömert, Mamak/ANKARA, Şakine Bektaş, Mamak/ANKARA, Okan Örenci, Tepedam Özalp, VAN, Necmettin Ünal, Yenimahalle/ANKARA, Ramazan Arık, BURSA, Hasan Hüseyin Özkan, Besni/ADİYAMAN, Gamze Yıldırım, Aydınlıkevler/ANKARA,

CACABEY RASATHANESİ

Üstü gözlem amacı ile açık bırakılan kubbe ve içten görünüşü.

Eğer Kırşehir'e yolunuz düştüyse mutlaka tarihî binalarını da görmüşsünüzdür. Çoğu, yeni binalardan daha görkemlidir. Selçuklu döneminde Anadolu erenlerine kültürel konularda üs görevi üstlenmiş olan bu şehir, haklarında çok az şey bildiğimiz fakat gerek çağdaşlarına gerekse sonraki nesillere bilimsel ve kültürel alanda büyük tesirleri olan yüce insanları barındırmıştır. Bunlardan Aşık Paşa, Süleyman Türkmanî, Ahmet Gülşehri, Ahi Evran-ı Veli, Hacı Bektaş Veli, Cacabey ilk akla gelenlerdir.

Kırşehir'deki bu tarihî zenginliklerin en görkemlilerinden birini de Cacabey Medresesi (Üniversitesi) oluşturur. Yapımı Cacabey olarak bilinen Emir Nureddin Cibril Bin Caca zamanına (1272) rastlar. Cacabey, Selçuklular zamanında Eskişehir ve Tokat'ta görev yaptıktan sonra Kırşehir Emiri olmuştur. Hakkında fazla bilgi yoktur. Cacabey, Kırşehir'e geldikten sonra şehrin imarına girişmiş ve şehri kültürel ve bilimsel alanda merkez haline getirmiştir. Hatta bu yüzden Mevlana'nın övgüsünü almıştır. Bu medresenin önemi, diğer bilimlerin yanında astronomiye de ağırlık vermesidir.

Bina, gözlem amacıyla tasarlanmıştır. Büyük ölçüde korunmuş ve halen cami olarak hizmet vermektedir. Kırşehir'in fay hattı üzerinde olduğunu düşünürsek bu çok önemlidir. Teknik ve mimarî özgünlük dikkat çekicidir. İçinde Cacabey'e ait bir de türbenin bulunduğu bu yapı, iki katlı kapalı tipte bir medresedir. Ana mekânın

sağ ve sol yanında dörderden sekiz hücre bulunmaktadır. Üçünün planı dikdörtgen, beşinin ise kareye yakındır. Üst kata, girişin yanında ki bir merdivenle çıkılır.

Önceleri kubbenin üstü açıktı ve altında gök cisimlerinin incelendiği içi su dolu bir kuyu bulunmaktaydı. Bugünkü minarenin gözlem kulesi olarak yapıldığı sanılmaktadır. Önem verilerek yapıldığı görülmüş; ayrıca bina süslemelerinin özgünlüğü ilginçtir. Örneğin, binanın köşe başlarını oluşturan birbirinden değişik dairesel planlı, üzeri külahla örtülü sütunlar vardır. Acaba şekillerinin füzeyi andırması garip bir tesadüf müdür?

Türk astronomi tarihinin anıtlarından biri olan Cacabey Medresesi hakkında bildiklerimiz pek azdır. Bu sadece Cacabey Medresesi için değil tüm bilim tarihimiz için geçerli değil mi? Başkaları 40-50 yıllık uzay araştırmaları hakkında sayısız ciltler doldururken, biz neden zengin tarihimizden habersiziz?

Yeni birşeyler yapamıyorsak bile, bize miras kalını korumayı bari başarabilirsek, acaba çok şey mi kaybederiz?

Özgür ŞIVGIN

**K.H.F. Erdemir Anadolu
Lisesi / KIRŞEHİR**

SÖYLEYİN BANA...

Açlıktan ilgisizlikten boyunlarını bükmek
Kan barut koklatmak
Küçük omuzlarına dünyanın yükünü yüklemek
Neşeyle parlayan gözlerine hüznü gömmek
Haksızlık değil mi? Söyleyin Bana...

Üç büyükler hep küçükler elele verelim ki
Kardeşliğe uzanan ufacak elleri boş
Sıcacık minik kâplerini hüznünlü
Gülmesi gereken dudakları gözyaşlarıyla ıslanmış
Görmeye mahkûm edilmeyelim Söyleyin Bana... Haksız mıyım?

Çocuklara ölümü nefreti
Açığı çaresizliği çirkinliği
Mutsuzluğu öğretmek yerine
Gönül bahçelerinin kapılarını açarak
Onları mutlu edelim... Söyleyin Bana... Haksız mıyım?

Ümmü Gül BAŞLI

Akhisar Lisesi, Akhisar / MANİSA

EVRENSELLİK ve TEMEL BİLİMLERİN EVRENSELLİĞİ

Lise son sınıfta elime bir kitap geçti; okudum. O kitabı okurken duyduğum o güzel, o erişilmez heyecanı hâlâ unutamadım ve şu satırları yazarken de sanki o anları yeniden yaşıyorum... Kitap, benim için bir dönüm noktası oldu; hayatımın akışını değiştirdi... Onu okurken yeni yeni şeyler hissettim kendimde. Hissettiklerimin neler olduğunu, yani gerçekten içimde var olan duygularımı o kitap açığa çıkardı. "Beni oku, kendini bende bulacaksın ve temel bilimlere eğileceksin" der gibiydi bana usulca. İşte, bu duyguyu hissederek okudum kitabı. Okuduktan sonra da kendimde yeni şeyler keşfetmişim. Ben, o kitapta kendimi buldum; o zamana kadar belki de hiç farkına varmadığım temel bilimlere olan doğuştan ilgimi keşfettim; kendi kendime "sen bilim adamı olmalısın" dedim ve o gün bu gündür temel bilimlere savunuyorum ve onlarla hayatta kalıyorum.

İnsanın savunduğu fikir için gerektiğinde ölüme bile gitmesi gerek-

FOTOGRAF

Ibrahim Öz'ün 50 mm'lik objektife boru ilave ederek makro çekim yaptığı fotoğraflarından birini daha ilginize sunuyoruz.

tiğine inanıyorum; tabii savunduğu fikrin evrensel olması şartıyla... İşte, ben temel bilimlere savunuyorum. Savunduğum şeyin evrensellik konusunda hiçbir endişem yok! Ya sizin? Bu soruya cevap verecek gücü kendinizde bulamayabilirsiniz. Önemli değil (Hemen cevap vermeye kalkmayın; önce yazımı okuyun.)!. Ancak cevap vermeniz gerektiğine inanmalı ve cevap vermelisiniz. Çünkü sizler, topluma karşı sorumlusunuz. Sorumlulukla-

rımı yerine getirmekten kaçınan veya getirmeyen kişiler olmaktan kaçınmalıyız. Bizler insanız; düşünebilir ve uygulayabiliriz. Şu halde görevimiz, temel bilimlerin evrenselliklerine inanıp inanmadığımıza dair bir karar verme gücünü kendimizde bulmaktır. Zira insan, ilk önce bir fikre inanmalı ki, onu savunsun. Bunu yapmamız için de düşünmemiz yeterli. İçinde yaşadığımız topluma bunu borçluyuz. Borçluyuz, çünkü insanları seviyoruz. İnsanları seviyoruz, çünkü biz de insanız. Şu halde insan olmak, görevler ve sorumluluklar yüklenmek demek. Bu görev ve sorumlulukları bizler üstlenmezsek, hangi canlılar üstlenecek? Kısacası, başlangıç ve bilim noktamız insan.

Görev, evrensel olan her şeyin savunulması. Temel bilimler evrenseldir. Şu halde temel bilimlerin savunulması görevdir. Bu görevi kimler yapabilir? İnsanlar! Çünkü sadece onlar düşünüp uygular. Ne dersiniz, temel bilimlerin evrenselliklerini ispatlayabildim mi?

Hayrünisa ÖZTURAN
Marmara Üniversitesi
Dış Hekimliği Fak.
Dış Protez Bölümü
Nişantaşı / İSTANBUL

YAZIŞMA ADRESİ:

BİLİM VE TEKNİK KLÜBÜ KÖŞESİ

Atatürk Bulvarı No: 221

06680, Kavaklıdere-ANKARA

